

Povýšení svatého kříže

*Kříži věrný, ze všech stromů
vzácný strome jediný,
žádný se ti nevyrovná
listím, květem, ovocem.
Blahé dřevo, blahým hřebem
blahé drží břemeno.*

*Opěvujte, ústa, vavřín
v slavném boji získaný,
o skvělém vítězství kříže
pějte slavný chvalozpěv:
kterak Vykupitel světa
obětován zvítězil.*

*S prarodiči svedenými
Tvůrce soucit projevil:
zakázaný plod když snědli,
a tak smrti propadli,
naznačil, že jiné dřevo
vzniklou škodu napraví.*

*Svatý kříži, ty jsi nesl
za hřích lidstva smírný dar,
stal ses novou archou spásy
světu, který ztroskotal,
z tebe stéká k spáse světa
Beránkova svatá krev.*

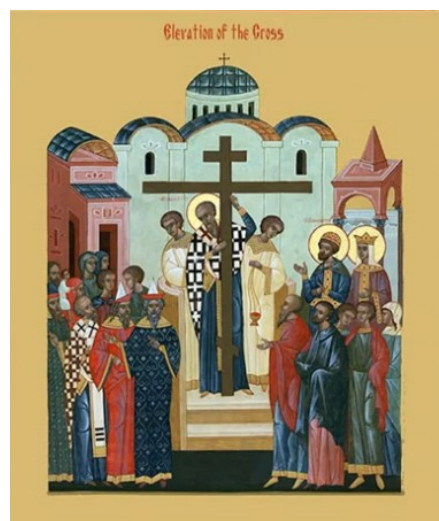
*Ave crux, spes unica!
Zdráv buď kříži, naše jediná naděje!*

*Povýšen byl z nástroje smrti na nástroj spásy
a ze symbolu zla na symbol života. Na něm
Kristus zvítězil nad "ZLEM" a přemostil tak
propast vytvořenou hříchem. Sv. Efrém
vedl, že "Ježíš postavil svůj kříž jako most
nad smrtí, aby po něm přecházely duše z
krajiny smrti do krajiny života."*

Promítat si do obrazu ukřižovaného Ježíše své viny, svá selhání, křivdy, kterých jsme se dopustili na bližních, tvrdá slova, činy... prostě vlastní hříchy od narození až po současnost - to není zrovna povzbudivá podívaná, a přece tam, v muži na kříži, v muži bolesti, jsou naše hříchy definitivně "zabity", tam trvale mizí. On umírá, já jsem ze smrti zvedán... z jeho lásky. (P.Aleš Opatrný)

Počátky slavení tohoto svátku sahají do 5. století, kdy se 14. září vystavovaly v Jeruzalémě zbytky dřeva z Kristova kříže k uctění věřícími. Na Východě se svátek začal slavit v 7. století a později došlo k jeho rozšíření na celou církev. K svátku se pojí i další události. Je připomínáno nalezení svatého kříže, o které se zasloužila císařovna Helena při své pouti do Svaté země kolem r. 325. Za den nalezení se udávalo 13. září. Na Východě bylo slaveno pouze 14. září jako "Povýšení sv. Kříže." - Toto převzal Západ více jak o století později.

Významu svátku Povýšení svatého Kříže předcházejí dvě události – jedna ze Starého, druhá z Nového zákona. Jak je psáno ve Starém zákoně, každý, kdo byl uštknut hadem, měl se podívat na měděného hada, kterého zhotovil Mojžíš a vztyčil na kůl. Když na něj nemocný pohlédl, uzdravil se.

Povýšením na kříž se projevuje spasitelská láska: "Bůh tak miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna." Smrt a oslavení Ježíše Krista jsou propojeny v tomto znamení lásky. Podle Jana je Kristovo povýšení na kříž, tj. jeho pascha, kořenem spásy a zjevením jeho lásky.

Slavíme svátek kříže, který zahnal naše temnoty a vrátil nám světlo. Slavíme svátek kříže a spolu s Ukřižovaným se nám dostává povýšení, takže pod námi zůstává země s našimi hříchy a získáváme nebe. Tolik toho má v moci kříž, a kdo má kříž, má poklad. A právem jsem nazval pokladem to, co je ze všech dobrých věcí vskutku a vpravdě nejkrásnější, neboť v kříži a skrze něj byla obnovena naše spása, na něm veškerá naše spása spočívá.

Bez kříže by totiž nebyl ukřižovaný Kristus, bez kříže by nebyl Život přibitý na dřevo. A kdyby život nebyl přibitý na kříž, nevytryskly by z Kristova boku prameny nesmrtelnosti, krev a voda, smíření světa, a dlužní úpis hříchu by nebyl zničen, nebyli bychom propuštěni na svobodu, neokoušeli bychom z ovoce stromu života, neotevřel by se nám ráj. Bez kříže by nebyla přemožena smrt, peklo by nebylo připraveno o moc nad námi.

Nuže, veliký a vzácný je kříž. Je veliký, protože veliké je množství dobra, které způsobil, tím větší, čím více dobra přísluší Kristovým divům a jeho utrpení; a je vzácný, protože je znamením umučení Božího Syna i znamením jeho vítězství: je znamením smrti, kterou na sebe na kříži za nás dobrovolně vzal, a znamením vítězství, neboť jím byl sražen ďábel a přemožena smrt, brány pekelné byly vyvráceny a celému světu byla přinesena spása.

Tento kříž sluje také Kristovou slávou a Kristovým povýšením. On je ten vytožený kalich a dovršení všech utrpení, která pro nás Kristus vytrpěl. Že kříž skutečně je slávou Kristovou, to slyšíme z jeho vlastních úst: Nyní je oslaven Syn člověka a Bůh je oslaven v něm; ano, hned ho oslaví. A také: Oslav mě, Otče, slávou, kterou jsem měl u tebe dříve, než byl svět. A jinde: Otče, oslav své jméno. A ozval se hlas z nebe: Oslavil jsem a ještě oslavím. Naznačoval tím slávu, která vzešla pak z kříže.

A že je kříž také Kristovým vyvýšením, to opět potvrzují jeho vlastní slova: Až budu vyvýšen, potáhnu všechny k sobě. Vidiš tedy, že slávou a vyvýšením Kristovým je kříž.
(podle sv. O. Krétského)

Náš Spasitel nás vykoupil svým křížem. Prosme ho s důvěrou:

Kriste, uveď nás křížem do slávy svého království

Kriste, ty ses za nás obětoval, přijal jsi úděl služebníka a stal ses jedním z nás,

— ved' svou církev, aby tě následovala cestou pokory a oběti.

*Kriste, ty ses ponížil a stal ses poslušným až k smrti, a to k smrti na kříži,
— nauč nás trpělivě uskutečňovat vůli našeho nebeského Otce.*

*Kriste, Bůh tě nade všechno povýšil a učinil tě Pánem všeho,
— dej nám vytrvalost ve víře, abychom tě nikdy nepřestávali uznávat za svého
Pána.*

*Kriste, tobě mají vzdávat úctu všichni na nebi, na zemi i v podsvětí,
— vlej lidem svou lásku, aby žili v pokoji a oslavovali tvé jméno.*

*Kriste, každý jazyk má k slávě Boha Otce vyznat, že ty jsi Pánem života i smrti,
— přijmi naše zemřelé bratry a sestry do království věčné blaženosti.*

*Bože, Tys chtěl, aby všichni lidé byli spaseni křížem Tvého Syna; dej, ať
pochopíme, že jeho smrt na kříži je vítězstvím nad smrtí, a doved' i nás do slávy
vzkříšení. Prosíme o to skrze Tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s
Tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků. Amen*